

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Рада аспірантів та молодих вчених
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
Рада молодих вчених при Чернігівській ОДА

МОЛОДЬ І СУЧАСНІ ТРЕНДИ НАУКОВОЇ ДУМКИ

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

15 КВІТНЯ 2026 РОКУ

Ніжин

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 11 від 30.04.2026 р.

Рецензенти:

Лісовець О. В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Мельничук О. В. – доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук Ніжинського університету імені Миколи Гоголя.

Упорядник:

Клименко Л. В. – докторка філософії з освіти/педагогіки, доцентка, завідувачка аспірантури і докторантури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

М75 Молодь і сучасні тренди наукової думки: збірник тез доповідей Всеукраїнської мультидисциплінарної науково-практичної інтернет-конференції, 15 квітня 2026 року / упоряд. Л. В. Клименко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2026. – 149 с.

У збірнику вміщено тези доповідей Всеукраїнської мультидисциплінарної науково-практичної інтернет-конференції «Молодь і сучасні тренди наукової думки», підготовлені до друку аспірантами та молодими вченими різних спеціальностей.

Публікації присвячено сучасним напрямкам розвитку біологічних, природничо-математичних наук, права, історії та політології, актуальним питанням педагогічних та психологічних наук, сучасним трендам мовознавчої, літературознавчої та культурологічної думки, сучасним тенденціям розвитку соціальної роботи.

Відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

УДК 001.2(043.2)

Скрипець В. Парламентська дипломатія та демократизація: теоретичні підходи до пояснення взаємозв'язку.....	104
Соломаха О. Сутність харчування як засобу відновлення у тренувальному процесі	107
Стовбуха Р. Штучний інтелект в археології: застосування, можливості та етичні виклики	110
Стрілець М. Дослідження впливу співвідношення ZnO:MgO на електрофізичні властивості кераміки за даними імпедансної спектроскопії	112
Токарева Д. Аксіологічний підхід у профілактиці професійного вигорання викладачів: теоретичні засади та практичні механізми	115
Фасоля Т. Українська шкільна повість у радянському ідеологічному дискурсі	118
Фу Хун Кейс-метод як ефективний інструмент формування інноваційної компетентності майбутнього керівника закладу освіти.....	121
Цзоу Руовей Структура дослідницької компетентності майбутнього керівника закладу освіти: аналіз сучасних наукових підходів.....	125
Цибулько А. Використання нейромереж у підготовці майбутніх учителів-логопедів (на прикладі сервісу Notebooklm).....	129
Шимко Х. Формування навичок емоційної саморегуляції у дітей в умовах стресогенного середовища	131
Шишак А. Використання наочності для формування математичних знань у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.....	133
Шумський М. Проблема булінгу як соціально-педагогічного явища в сучасному освітньому просторі	135
Щербак О. Поверхневі поляритони у нелегованій та легованій кераміці ZrO_2	138
Щербина А. Волонтерство як досвід повсякденного героїзму: усноісторичний вимір студентських практик у Ніжинському фаховому коледжі НУБіП України	141
Яременко Б. Теоретичний аналіз проблеми розвитку пізнавальних інтересів підлітків у педагогічній науці	144
Яцканич Е. Інноваційні підходи до оцінки та аналізу необоротних активів аграрних підприємств	147

*Шишак Андріана Михайлівна – докторка філософії з
початкової освіти, старша викладачка кафедри освітології
і педагогіки Західноукраїнського національного
університету*

ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНОСТІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ЗНАЇЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Наочність – це «предмети, які використовують для показу під час навчання, а також метод навчання, що ґрунтується на використанні таких предметів» [2]. Її активно використовують педагоги закладів дошкільної освіти та початкової школи в освітньому процесі. Причиною цього є вікові особливості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, які визначають можливість кращого засвоєння навчального матеріалу на основі наочного підкріплення.

Під час формування у дошкільників та молодших школярів знань з математики особливо важливо користуватися наочністю, що може охоплювати картинки, предмети, моделі, схеми, роздатковий матеріал тощо. Це зумовлено тим, що діти цих вікових категорій мислять переважно конкретно-образно, а не абстрактно. Зважаючи на це, наочні матеріали дають змогу практично зрозуміти сутність математичних понять. Наприклад, усвідомити, що таке «форма» дитина може у тому випадку, коли їй нададуть можливість потримати у руках предмети різної форми: трикутної, круглої, прямокутної тощо. Висновком буде те, що існують різноманітні форми, а предмети можуть бути різних форм.

Під час формування у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку математичних знань наочність стимулює розвиток у них пізнавального інтересу. На це впливає те, що матеріали, які використовують в освітньому процесі, є яскравими та цікавими для розглядання. І як наслідок – привертають увагу дітей та мотивують виявляти більшу активність до оволодіння навчальним матеріалом.

Часто помилково вважають, що наочність – лише те, що можна побачити. Однак це поняття є ширшим; воно охоплює ті об'єкти, які впливають на сенсорні системи здобувача освіти, зокрема і в сукупності, як-от: зорову, слухову, дотикову тощо. Діти дошкільного та молодшого шкільного віку більш ефективно сприймають те, що «надходить» через кілька каналів сприйняття. Наприклад, зміст переглянутого звукового відео про додавання діти запам'ятають краще, ніж без звуку; зображення знака «мінус» з коментуванням та поясненням педагога щодо його функцій – краще, ніж без них.

Наочність під час вивчення математики дітьми дає їм змогу виконувати практичні маніпуляції з предметами. Так, робота з роздатковим матеріалом, яка може охоплювати його розміщення, переміщення, групування, порівняння, об'єднання тощо, формує здатності виконувати математичні операції, усвідомлюючи їх сутність, а не просто запам'ятовуючи.

З дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку можна використовувати натуральну (реальні предмети – іграшки, м'ячі, природний матеріал), зображувальну (картинки, малюнки, картки), символічну (геометричні фігури, умовні позначення), наочно-схематичну (схеми, таблиці, моделі) та словесну наочність, технічні засоби

навчання [1; 3]. Наприклад, у практиці роботи вихователі ЗДО чи вчителі початкових класів ЗЗСО пропонують здобувачам освіти полічити каштани чи кубики, порівняти м'ячі за розміром; попрацювати з картками із цифрами, малюнками, таблицями. Часто використовують кружечки чи палички для позначення кількості, викладання геометричних фігур. При цьому застосовують словесну наочність: описують предмети, розповідають загадки, казки з математичним змістом. Інколи використовують і технічні засоби, зокрема для перегляду навчальних презентацій, відео або ж друкування матеріалів.

У контексті диджиталізації освіти значно розширюються освітні можливості наочності через використання цифрових засобів. Зокрема, традиційні види наочності педагога ефективно доповнюють інтерактивними мультимедійними ресурсами, що забезпечує комплексність процесу сприйняття матеріалу дитиною. Використання інтерактивних вправ та цифрових ігор (наприклад, у середовищах LearningApps чи Wordwall) дає змогу візуалізувати математичні поняття, а також зробити процес їх засвоєння більш динамічним. Потенціал цифрової наочності передбачає моделювання абстрактних математичних явищ, демонстрування їх параметрів. Так, виконуючи завдання у формі гри або взаємодіючи з віртуальними об'єктами, діти одразу застосовують отриману інформацію на практиці, що підвищує рівень її розуміння [4]. Це посилює індивідуалізацію навчання та відповідає сучасним освітнім викликам у закладі дошкільної освіти чи початковій школі.

Таким чином, наочність є важливим засобом формування математичних знань дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Вона сприяє розвитку мислення у здобувачів освіти, їх пізнавального інтересу та практичних умінь, створюючи умови для всебічного пізнання навколишнього світу.

Список використаних джерел

1. Ільчук В. В. Формування елементарних математичних уявлень за допомогою наочності. Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / за заг. ред. Н. П. Тарнавської, Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич. Житомир: ФОП «Левковець», 2015. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/23388/1/6.PDF> (дата звернення: 03.04.2026).
2. Наочність. Словник: вебсайт. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?sword=наочність> (дата звернення: 04.04.2026).
3. Сірант Н., Стадницька Н. Особливості застосування засобів наочності у контексті початкової освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 37. Т. 3. С. 200–204. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/37-3-31> (дата звернення: 02.04.2026).
4. Шишак А. М. Використання цифрових засобів на уроках математики у початковій школі. *Сучасні підходи та перспективи професійного розвитку фахівців соціономічних професій: науковий вісник КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»*: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Вінниця, 23–24 лист. 2023 р.). Вінниця, 2023. Вип. №2 (28). С. 75–79.

Наукове видання

МОЛОДЬ І СУЧАСНІ ТРЕНДИ НАУКОВОЇ ДУМКИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

15 КВІТНЯ 2026 РОКУ

Технічний редактор – А. В. Лисенко
Верстка та макетування – О. В. Борщ

Підписано до друку 22.06.2026 р.
Гарнітура Times
Замовлення № 253

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 9,58
Ум. друк. арк. 8,72

Папір офсетний
Електр. вид-ння

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631)7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідectво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.